

d-ra yurid. nauk. Kyiv, 282 p. [in Ukr.].

18. Hnatenko, K. V. (2020). Pryntsypy sotsialnoho zabezpechennia – osnova haluzi prava sotsialnoho zabezpechennia. [The principles of social security are the basis of the field of social security law]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. Issue 2 (31), pp. 52-55. [in Ukr.].

19. Sukhytska, N. V. (2014). Pryntsypy sotsialnoho zabezpechennia naseleennia. [Principles of social welfare of the population]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Iurydychni nauky»*. T. 1. Issue 6-2, p. 55–57. [in Ukr.].

20. Kutsa, A. M. (2011). Administratyvno-pravove rehuliuвання sotsialnoho zakhystu invalidiv. [Administrative and legal regulation of social protection of the disabled]. avtoref. ... kand. yurid. nauk. Zaporizhzhia. 18 p. [in Ukr.].

21. Koshykov, D. O. (2019). Pryntsypy derzhavno polityky u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy. [Principles of state policy in the sphere of ensuring the economic security of the state]. *Naukovi zapysky. Seriiia: Pravo*. Issue 7, pp. 59-65. [in Ukr.].

22. Yakovliev, O. A. (2017). Pryntsypy derzhavnoi polityky u haluzi okhorony pratsi [Principles of state policy in the field of labor protection]. *Pravo ta innovatsii*. № 2 (18), pp. 75-80.

ABSTRACT

Kostiantyn Fomichov. System of principles of the state policy for the formation and implementation of social security for persons with disabilities. The article is devoted to the study of the system of principles of state policy for the formation and implementation of social security for persons with disabilities. Within the scope of the research, semantic and doctrinal approaches to the interpretation of the principles were considered, as well as the author's definition of the principles of state policy for the formation and implementation of social protection of persons with disabilities was proposed as the basic starting principles that have a systemic, imperative nature and are aimed at regulating the process of formation and implementation of state policy in the field of social security of persons with disabilities.

The article argues the need to study the system of principles in the context of the state policy of formation and implementation of social security for persons with disabilities, emphasizing both the theoretical and practical meaning. The author gives the approaches of domestic scientists to the classification of principles.

The article also demonstrates the principles of social protection of persons with disabilities, which are enshrined in international legal and national normative acts. In particular, among them are the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Recommendation R(92) 6 of the Committee of Ministers of the Council of Europe, which are generally recognized and implemented by Ukraine.

The author provides an author's approach to the classification of the principles of state policy for the formation and implementation of social security for persons with disabilities. Thus, among the principles, it is proposed to distinguish two groups, namely: system-wide and specialized-structural, which in turn are divided into target, functional, and organizational-procedural ones.

Keywords: *principle, state policy, implementation of state policy, social security, person with disabilities.*

УДК 342.7+342.85

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-191-196

Вікторія ЗАДОЯ[©]

викладач

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПРАВОВА ПРИРОДА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ПУБЛІЧНИХ ПРАВ ОСІБ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Автором зазначено, що створення ефективного та цілісного механізму захисту публічних прав осіб, за допомогою якого забезпечується їх відновлення, усунення перешкод у реалізації, є важливим елементом подальшої розбудови нашої держави, як демократичної і правової. Важливого значення у реалізації такого завдання має інститут захисту суб'єктивних публічних прав. Проаналізовано наукові підходи до визначення поняття суб'єктивного публічного права, до їх класифікації, форм захисту суб'єктивних публічних прав. Зроблено висновок, що захист суб'єктивних публічних прав осіб являє собою комплекс засобів правозахисного спрямування,

© В. Задоя, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8527-3387>

kafedra_zpd@ukr.net

спрямованих на припинення порушень прав осіб, з їх відновленням або визнанням, що здійснюється у межах і способами, який встановлений у нормах адміністративного права, за допомогою органів публічної влади або суду, або особою, суб'єктивні права якої порушені, самостійно.

Ключові слова: адміністративне право, захист, суб'єктивне право, публічні права, суб'єктивні публічні права, форма захисту.

Постановка проблеми. Як впливає із положень Конституції України, забезпечення захисту прав людини і громадянина, є обов'язком держави. Ці конституційні положення є основою регулювання відносин держави і особи у публічній сфері. Європейський напрям нашої держави, побудова інститутів публічної влади на засадах «good governance», гарантування прав свобод людини, проголошення країни, де панує верховенство права та демократія. зумовлюють створення ефективної системи не тільки реалізації, але й захисту проголошених в Основному законі прав і свобод людини. Створення ефективного та цілісного механізму захисту публічних прав осіб, за допомогою якого забезпечується їх відновлення, усунення перешкод у реалізації, є важливим елементом подальшої розбудови нашої держави, як демократичної і правової.

З іншого боку, трансформаційні процеси у публічно-правовій сфері зумовлюють впровадження електронної демократії, урядування та судочинства, процеси цифровізації публічних послуг, зміна концепції адміністративних процедур, поширення альтернативних способів захисту вимагають перегляду підходів до питання захисту прав осіб у публічно-правових відносинах, оновлення законодавства у цій сфері.

Тому сьогодні актуальним стає дослідження і наукове осмислення сутності та змісту захисту суб'єктивних прав осіб у публічно-правових відносинах.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Щодо наукових досліджень захисту прав осіб у публічно-правових відносинах, треба зазначити, що у правничій літературі, хоча і вироблений загальнотеоретичний підхід з окресленого питання, однак проблеми сучасного стану захисту суб'єктивних публічних прав осіб в адміністративному праві, з врахуванням тих процесів державотворення та правотворення, які відбуваються у країні, з врахуванням європейських принципів та стандартів, досліджено недостатньо. Хоча, беззаперечно, не можна не звернути увагу на загальні, фундаментальні дослідження захисту прав осіб у публічно-правових відносинах таких вчених, як В. Авер'янов, В. Бевзенко, Ю. Битяк, Є. Курінний, Т. Коломоєць, В. Колпаков, Р. Мельник, Т. Мінка, В. Лазур, О. Рябченко та ін.

Метою статті є з'ясування сутності та змісту захисту суб'єктивних публічних прав осіб в адміністративному праві.

Виклад основного матеріалу. Спрямованість діяльності публічної влади на утвердження прав і свобод людини є фундаментом взаємовідносин людини і держави. Особливості цих відносин відображені у суб'єктивних публічних правах. Адміністративне право регулює відносини між особою і державою у публічній сфері під час здійснення публічного адміністрування, виконання публічно-сервісної функції. Відповідно змістом суб'єктивних публічних прав осіб будуть ті права, які особа має і може використати у відносинах з державою, її органами та посадовими особами. Сфера публічних відносин є доволі широкою, торкається всіх напрямів діяльності держави. Звідси суб'єктивні публічні права особи будуть виявлятися в усіх сферах функціонування держави: політичній, державного і муніципального управління, реалізації державної політики в освіті, культурі, охороні здоров'я, соціального захисту тощо. Вони також пов'язуються з певним публічним статусом особи (депутат, державний службовець, суддя тощо).

У зв'язку з цим не можна не погодитися із О. Синявською, яка зазначає, що суб'єктивні публічні права регулюють відносини приватних осіб із державою, є складовим елементом їх адміністративно-правового статусу і реалізуються під час відносин з органами виконавчої влади [1, с. 54].

До галузі адміністративного права належать усі ті права і свободи громадянина, які він використовує у сфері державного управління і не може реалізувати без вступу у відносини з органами виконавчої влади. Формування змісту суб'єктивного публічного права відбувається через встановлення загальних і сходження від них до більш конкретних, деталізованих меж, визначених об'єктивним правопорядком, як певного простору (чи обсягу), у якому гарантується можливість отримання відповідних благ [2, с. 67].

Широкий спектр державно-владної діяльності обумовлює велику сферу вияву, закріплених у Конституції України прав особи у відносинах з державою, звідси і значне

коло напрямів регулювання здійснення цих прав, а також їх захисту.

Зважаючи на це, в різні роки вчені-адміністративісти намагалися виробити підходи до групування та класифікації суб'єктивних публічних прав осіб.

І це не дивно: адже, беручи до уваги поліаспектність взаємодії індивідів і держави та її органів, що є публічною владою, можна впевнено припустити, що досліджувані права надзвичай різноманітні як за сферою суспільних відносин, яких вони стосуються, так і за власним юридичним змістом. Загалом метод класифікації є одним із найважливіших методів наукового пізнання, осмислення та описання закономірностей оточення, а також формою пізнання, базою емпіричного знання, засобом впорядкування знань. У нашому випадку це узагальнення масиву знань і пошук правдивих пояснювальних (теоретичних) моделей розподілу суб'єктивних публічних прав, які можуть бути продуктивно екстрапольовані на весь масив досліджуваних прав і дадуть уявлення про їх різноманітність та однорідність, про загальні й специфічні їхні характеристики [3], а також уявлення про форми їх захисту.

Свого часу В. Колпаков виділяв такі групи прав громадян у публічній сфері: а) соціально-економічні, які стосуються основ життя людей – право на працю, матеріальне забезпечення, право на освіту, на охорону здоров'я; б) політичні права і свободи – права на свободу думки, совісті, релігії, зібрань, мітингів, демонстрацій тощо; в) особисті права і свободи – це права, які пов'язані з виконанням громадянами дій, спрямованих на задоволення особистих потреб [4, с. 158–159]. Ю. Битяк вибрав інший підхід до класифікації суб'єктивних прав осіб і поділив їх на такі групи: 1) участь у державному управлінні та соціально-політичну активність; 2) одержання допомоги від відповідних компетентних організацій; 3) права, що захищаються: в адміністративному порядку (адміністративна скарга, адміністративно-юрисдикційне провадження), у судовому порядку (скарга, позов), особисто громадянином (необхідна оборона) [5]. С. Васильєв суб'єктивні права особи поділяв на ті, що виникають: а) внаслідок соціально-політичної активності громадян, їх участі в державному управлінні; б) внаслідок сприяння держави в реалізації громадянами конституційних прав і свобод у соціально-культурній сфері; в) внаслідок реалізації права на захист, зокрема під час подання адміністративної скарги або позову до суду; г) внаслідок використання процесуальних засобів захисту в адміністративно-юрисдикційному провадженні, застосування заходів необхідної оборони [6, с. 119]. Можна зазначити, що Ю. Битяк, С. Васильєв та В. Колпаков заклали загальнотеоретичний фундамент до групування суб'єктивних прав осіб у публічній сфері. Подальші наукові дослідження щодо класифікації суб'єктивних публічних прав дещо удосконалювали, уточнювали ці загальні засади [7–11].

Незважаючи на множинність підходів до класифікації суб'єктивних публічних прав, треба зазначити, що всі вони мають право на існування, і таке різноманіття підходів зумовлене предметами наукових досліджень тієї чи іншої сфери публічних відносин. На нашу думку, в основу будь-яких підходів до класифікації суб'єктивних публічних прав осіб треба закласти розподіл цих прав, запропонований Ю. Битяком, С. Васильєвим та В. Колпаковим, а саме за участю у здійсненні публічного управління (публічно-управлінські); за сферами державного регулювання (економічні, соціальні, культурні тощо) та права, які пов'язані із захистом від порушень у публічній сфері.

Захист суб'єктивних прав осіб виникає внаслідок порушення цих прав і являє собою процес реалізації заходів щодо їх захисту.

У науковій літературі виділяють такі форми захисту суб'єктивних прав осіб, як юрисдикційна та неюрисдикційна [12–16].

Юрисдикційна форма захисту суб'єктивних прав осіб передбачає звернення до уповноважених органів публічної влади чи до суду за захистом порушеного права. Гарантіями такого захисту слугують конституційні положення ст. 55 Конституції України, згідно з якою держава гарантує кожному захист своїх прав і свобод, у тому числі способами, які незаборонені законом. У ст. 124 Конституції України держава гарантує кожному захист суб'єктивного публічного права у судовому порядку [17].

Неюрисдикційна форма захисту виявляється у тому, що особа здійснює захист свого суб'єктивного публічного права самостійно, не звертаючись до уповноважених органів публічної влади чи до суду. До неюрисдикційних форм захисту відносять самозахист, незаборонені законом способами, а також використання допомоги інших суб'єктів (альтернативні форми захисту суб'єктивних публічних прав). Аналіз

законодавства та наукової літератури дозволяє віднести до альтернативних форм захисту договірні, ті, які не пов'язані зі зверненням до органів публічної влади.

Для альтернативних форм захисту характерна договірна основа, оскільки їх використання є правом особи, а не обов'язком. Суб'єкти права самостійно, на власний розсуд обирають таку форму договірного регулювання відносин для захисту своїх суб'єктивних прав та законних інтересів, яка для них є найбільш прийнятною [18, с. 340; 19, с. 30]. Крім того, для неюрисдикційних форм захисту характерна квазісудова форма обрання засобів самозахисту. Особа на власний розсуд визначає шляхи захисту свого порушеного права, наприклад шляхом примирення (медіація), чи використання інституту адміністративного оскарження або звернення громадян [20, с. 301–345].

Тож форми захисту суб'єктивних публічних прав являють собою комплекс заходів щодо захисту цих прав від порушень і протиправних посягань. Водночас імперативність адміністративно-правового регулювання, на відміну від цивільно-правового, обумовлює певні межі використання форм захисту суб'єктивних прав осіб, які передбачені у законодавстві і не суперечать останньому. Особа, захищаючи свої суб'єктивні публічні права, обмежена вимогами законодавства і повинна діяти у його межах. Якщо йдеться про примирення чи медіацію, то у цьому разі КАС України [21; 22, с. 225; 23 с. 27–30] визначає порядок реалізації такого заходу. Відповідно закон України «Про звернення громадян» регулює питання адміністративного оскарження.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, на нашу думку, захист суб'єктивних публічних прав осіб являє собою комплекс засобів правозахисного спрямування, спрямованих на припинення порушень прав осіб, з їх відновленням або визнанням, що здійснюється у межах і способами, який встановлений у нормах адміністративного права, за допомогою органів публічної влади або суду, або особою, суб'єктивні права якої порушені, самостійно. Захист суб'єктивних публічних прав осіб може відбуватися у юрисдикційній або неюрисдикційній формах. При цьому імперативність адміністративно-правового регулювання обумовлює межі і процедури реалізації юрисдикційних і неюрисдикційних форм захисту публічних прав осіб. Подальших наукових досліджень потребують неюрисдикційні форми захисту суб'єктивних публічних прав осіб, які можуть стати надалі ефективним способом захисту тоді, коли юрисдикційні форми виявилися неефективними.

Список використаних джерел

1. Синявська О. Ю. Суб'єктивні публічні права приватних осіб. *Право і Безпека*. 2010. № 2(34). С. 52–55.
2. Мацелик Т. О. Суб'єктивне публічне право як юридичний феномен. *Юридичний вісник*. 2011. № 3(20). С. 67–71.
3. Чуб А. Класифікація суб'єктивних публічних прав приватної особи. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2020/15.pdf
4. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 736 с.
5. Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гаращук В. М. Адміністративне право України : підруч. для юрид. вузів і ф-тів / за ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2001. 528 с.
6. Васильєв А. С. Адміністративне право України. Харків : Одиссей, 2002. 288 с.
7. Чуб А. В. Концепція суб'єктивних публічних прав приватної особи: адміністративно-правовий аспект : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук. Запоріжжя, 2021. С. 34.
8. Москаленко А. А. Специфіка адміністративно-правового статусу юридичних осіб публічного права, заснованих державою. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2021. № 7(43). Vol. 1. С. 194–200.
9. Галуцько, П. Діхтієвський, Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс : підруч. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
10. Лютіков П. С. Суб'єктивні права й обов'язки як складові адміністративно-правового статусу юридичної особи: класифікація і характерні ознаки. URL: <http://www.apdr.in.ua/v69/67.pdf>
11. Бояринцева М. А. Адміністративно-правовий статус громадянина України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ, 2005. 213 с.
12. Єфремова І. І. Особливості захисту приватних прав неюрисдикційними способами врегулювання правових спорів (конфліктів). *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 6/1. С. 23–29.
13. Пахомова А. О. Особливості неюрисдикційного захисту цивільних прав. Концептуальні засади механізму захисту прав людини: український та міжнародний контекст : колективна монографія. Біла Церква : Білоцерківський національний аграрний університет, 2022. 430 с.

14. Полохович В. В. Адміністративно-правовий захист особи у відносинах з органами державної влади. *Право України*. 2003. № 5. С. 41–46.
15. Лазур Я. В. Форми адміністративно-правового захисту прав і свобод громадян у сфері державного управління. *Форум права*. 2010. № 2. С. 249–253. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_2_39.
16. Константи́й О. В. Судова форма як провідний спосіб забезпечення верховенства права та законності в публічно-владних правовідносинах. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 1 (9). С. 33–43.
17. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
18. Маркова О. О. Захист суб'єктивних прав і законних інтересів при застосуванні форм договірного регулювання відносин. *Форум права*. 2013. № 3. с. 340–345.
19. Наливайко Л. Р., Вітвицький С. С. Право на доступ до публічної інформації в контексті контролю громадян за діяльністю держави. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 28–33.
20. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель : монографія. Харків : Право, 2009. 600 с.
21. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
22. Minakova Ye., Nalyvaiko I. Application of mediation in the resolution of public legal disputes with the participation of local governments. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 3 (47). S. 223–227.
23. Nalyvaiko I. The role of civil society institutions in preventing and combating corruption in public authorities. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 27–30.

Надійшла до редакції 31.06.2023

References

1. Syniavska, O. Yu. (2010) Subiektyvni publichni prava pryvatnykh osob [Subjective public rights of private individuals]. *Pravo i Bezpeka*. № 2(34), pp. 52–55. [in Ukr.].
2. Matselyk, T. O. (2011) Subiektyvne publichne pravo yak yurydychnyi fenomen [Subjective public law as a legal phenomenon]. *Yurydychnyi visnyk*. № 3(20), pp. 67–71. [in Ukr.].
3. Chub, A. Klasyfikatsiia subiektyvnykh publichnykh prav pryvatnoi osoby [Classification of subjective public rights of a private person]. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2020/15.pdf [in Ukr.].
4. Kolpakov, V. K. (1999) Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine: textbook] : pidruchnyk. Kyiv : Yurinkom Inter, 736 p. [in Ukr.].
5. Bytiak, Yu. P., Bohutskiy, V. V., Harashchuk, V. M. (2001) Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine] : pidruch. dlia yuryd. vuziv i f-tiv / za red. Yu. P. Bytiaka. Kharkiv : Pravo, 528 p. [in Ukr.].
6. Vasyliiev, A. S. (2002) Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative law of Ukraine]. Kharkiv : Odyssei, 288 p. [in Ukr.].
7. Chub, A. V. (2021) Kontseptsiiia subiektyvnykh publichnykh prav pryvatnoi osoby: administratyvno-pravovyi aspekt [The concept of subjective public rights of a private person: administrative and legal aspect] : avtoref. dys. ... d-ra. yuryd. nauk. Zaporizhzhia, 34 p. [in Ukr.].
8. Moskalenko, A. O. (2021) Spetsyfyka administratyvno-pravovoho statusu yurydychnykh osob publichnoho prava, zasnovanykh derzhavoiu [Specifics of the administrative-legal status of legal entities under public law established by the state]. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. № 7(43). Vol. 1, pp. 194–200. [in Ukr.].
9. Halunko, P. Dikhtiievskiy, Kuzmenko O., Stetsenko S. (2018) Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs [Stetsenko Administrative law of Ukraine. Full course] : pidruchnyk / V. Halunko, P. Dikhtiievskiy, O. Kuzmenko, S. Stetsenko. Kherson : OLDI-PLIuS, 446 p. [in Ukr.].
10. Liutikov, P. S. Subiektyvni prava y oboviazky yak skladovi administratyvno-pravovoho statusu yurydychnoi osoby: klasyfikatsiia i kharakterni oznaky [Subjective rights and obligations as components of the administrative-legal status of a legal entity: classification and characteristic features]. URL: <http://www.apdp.in.ua/v69/67.pdf>. [in Ukr.].
11. Boiaryntseva, M. A. (2005) Administratyvno-pravovyi status hromadianyna Ukrainy [Administrative and legal status of a citizen of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.07 «Administratyvne pravo i protsesy; finansove pravo; informatsiine pravo» / Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Korytskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 213 p. [in Ukr.].
12. Iefremova, I. I. (2021) Osoblyvosti zakhystu pryvatnykh prav neiurydsyksiinymy sposobamy vrehuliuvannya pravovykh sporiv (konfliktiv) [Features of the protection of private rights by non-jurisdictional methods of settling legal disputes (conflicts)]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*. № 6/1, pp. 23–29. [in Ukr.].
13. Pakhomova, A. O. (2022) Osoblyvosti neiurydsyksiinoho zakhystu tsyvilnykh prav. Kontseptualni zasady mekhanizmu zakhystu prav liudyny: ukrainskyi ta mizhnarodnyi kontekst [Peculiarities of non-jurisdictional protection of civil rights. Conceptual foundations of the human rights protection mechanism: Ukrainian and international context] : kolektyvna monohrafiia. Bila Tserkva :

Bilotserkivskiyi natsionalnyi ahrarnyi universytet, 430 p. [in Ukr.].

14. Poliukhovych, V. V. (2003) Administratyvno-pravovyi zakhyst osoby u vidnosynakh z orhanamy derzhavnoi vlady [Administrative and legal protection of a person in relations with state authorities]. *Pravo Ukrainy*. № 5, pp. 41–46. [in Ukr.].

15. Lazur, Ya. V. (2010) Formy administratyvno-pravovoho zakhystu prav i svobod hromadian u sferi derzhavnoho upravlinnia [Forms of administrative and legal protection of the rights and freedoms of citizens in the sphere of state administration]. *Forum prava*. № 2, pp. 249–253. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_2_39. [in Ukr.].

16. Konstantyi, O. V. (2012) Sudova forma yak providnyi sposib zabezpechennia verkhovenstva prava ta zakonnosti v publichno-vladnykh pravovidnosynakh [Judicial form as a leading way of ensuring the rule of law and legality in public-authority legal relations]. *Visnyk Vyschoi rady yustytstii*. № 1 (9), pp. 33–43. [in Ukr.].

17. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku [The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>. [in Ukr.].

18. Markova, O. O. (2013) Zakhyst subiektyvnykh prav i zakonnykh interesiv pry zastosuvanni form dohovirnoho rehuliuвання vidnosyn [Protection of subjective rights and legitimate interests when applying forms of contractual regulation of relations]. *Forum prava*. № 3, pp. 340–345. [in Ukr.].

19. Nalyvaiko, L. R., Vitvitskiy S. S. (2014) Pravo na dostup do publichnoi informatsii v konteksti kontroliu hromadian za diialnistiu derzhavy [The right to access to public information in the context of citizens' control over state activities]. *Pravo i suspilstvo*. № 2, pp. 28–33. [in Ukr.].

20. Nalyvaiko, L. R. (2009) Derzhavnyi lad Ukrainy: teoretyko-pravova model [The state system of Ukraine: theoretical and legal model] : monohrafiia. Kharkiv : Pravo, 600 p. [in Ukr.].

21. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Administrative Judicial Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 06.07.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>. [in Ukr.].

22. Minakova, Ye., Nalyvaiko, I. (2022) Application of mediation in the resolution of public legal disputes with the participation of local governments. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. № 3 (47), pp. 223–227.

23. Nalyvaiko, I. (2022) The role of civil society institutions in preventing and combating corruption in public authorities. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. № 2, pp. 27–30.

ABSTRACT

Viktoriia Zadoia. Legal nature of the protection of the subjective public rights of persons in administrative law. The article deals with study of the issue of the legal nature of the protection of the subjective rights of individuals in administrative law. The article notes that the creation of an effective and integral mechanism for the protection of public rights of individuals, which ensures their restoration and the removal of obstacles to their implementation, is an important element of the further development of our state, as a democratic and legal one. Attention is drawn to the fact that the institution of protection of subjective public rights plays an important role in the implementation of such a task. The article analyzes scientific approaches to defining the concept of subjective public law, to their classification, forms of protection of subjective public rights. It is concluded that the protection of the subjective public rights of individuals is a set of means of human rights guidance, aimed at stopping violations of the rights of individuals, with their restoration or recognition, which is carried out within the limits and in the manner established in the norms of administrative law, with the help of public authorities or a court, or a person whose subjective rights have been violated, independently.

The article draws attention to the fact that the protection of the subjective public rights of individuals can take place in jurisdictional or non-jurisdictional forms. Features of jurisdictional and non-jurisdictional forms of protection of subjective public rights are outlined. Attention is drawn to the fact that the imperative of administrative and legal regulation determines the limits and procedures for the implementation of jurisdictional and non-jurisdictional forms of protection of public rights of individuals. It is justified that further scientific research is needed on non-jurisdictional forms of protection of subjective public rights of individuals (for example, conciliation and mediation), which can become an effective method of protection in the future, in the event that jurisdictional forms are ineffective.

Keywords: *administrative law, protection, subjective law, public rights, subjective public rights, form of protection.*